

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

عنوان:

تأثیر آموزش خود مدیریتی در بهزیستی بیماران مبتلا به مولتیپل
اسکلروزیس: مرور نظام‌مند

پایان‌نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
پرستاری داخلی جراحی

نگارنده:

رضا حیدری سورشجانی

استاد راهنما:

دکتر آرزو راستی

اساتید مشاور:

دکتر علیرضا نیکبخت نصرآبادی، دکتر معصومه ذاکری مقدم

استاد مشاور آمار:

دکتر طیب محمدی

۱۴۰۰

چکیده:

مقدمه و هدف:

مولتیپل اسکلروزیس (MS) یک بیماری مزمن است که منجر به طیف وسیعی از علائم و نشانه‌ها از جمله مشکلات جسمی و روانی نظیر درد و خستگی و افسردگی می‌شود. توانایی مدیریت بیماری توسط خود بیمار در پیشگیری از وخامت و حملات مجدد MS اهمیت زیادی دارد و ارتقای بهزیستی بیمار در گرو این مهارت می‌باشد. با توجه به وجود مداخلات متعدد پرستاری در راستای بهبود خود مدیریتی بیماران مبتلا به MS و وجود تعداد قابل توجه مقالات در این زمینه و نیاز به بررسی، جمع‌بندی و ارائه گزارش جامع در این زمینه، پژوهش حاضر بنا بر اولویت‌های پژوهشی شبکه ملی تحقیقات پرستاری ایران و با رویکرد مرور سیستماتیک، با هدف تعیین تأثیر آموزش خود مدیریتی در ارتقاء بهزیستی بیماران مبتلا به مولتیپل اسکلروزیس انجام شد.

روش بررسی:

در مطالعه مروری نظام‌مند حاضر، کلیدواژه‌های مرتبط با Self-management و Multiple Sclerosis، و نیز معادل‌های فارسی مرتبط پس از تأیید در Medical Subject Headings به صورت فرموله، در پایگاه‌های الکترونیک فارسی شامل magiran، SID، Bank of Iran Medical Articles، barakat knowledge، network system و پایگاه‌های الکترونیک خارجی شامل PubMed، Web of science، Scopus، CENTRAL، EMBASE، منابع خاکستری و مجلات کلیدی از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۱ ماه ژوئن مورد بررسی قرار گرفت و ۷۹۰۷ مقاله‌ی مرتبط با پژوهش جمع‌آوری شد. پس از حذف مقالات تکراری، ۵۵۳۵ مقاله وارد مطالعه شد. در مرحله غربالگری در نهایت متن کامل ۱۳۸ مقاله‌ی مرتبط توسط دو پژوهشگر به صورت مستقل ارزیابی شد و استخراج داده‌ها از ۱۴ مقاله نهایی انجام و یافته‌ها به صورت جدول طبقه‌بندی و نیز تحلیل یافته‌ها بواسطه متا-آنالیز با استفاده از نرم افزار STATA (version 14.2, Statacorp) انجام شد.

یافته‌ها:

بر اساس معیار ورود و سنجش کیفیت مقالات اولیه، ۱۴ مقاله‌ی کار آزمایی بالینی وارد مطالعه‌ی حاضر شدند. ۹ مطالعه ارتقای کیفیت زندگی بیماران مبتلا به MS را ناشی از مداخلات خود مدیریتی دانستند. این مداخلات ابعاد ذهنی فرد مبتلا را به میزان قابل توجهی بهبود می‌بخشیدند و در برخی مطالعات ابعادی نظیر نشاط و درد نیز بهبود نسبی را گزارش کردند، اما میزان بهبودی در بعد افسردگی چندان امیدوارکننده نبود. علاوه بر این در بعد خستگی مطالعاتی که توجه خاصی بر بعد فیزیکی داشتند بهبودی جالب توجهی بدنبال مداخلات انجام شده را گزارش کردند. نتایج متا-آنالیز بیانگر آن است که مداخلات انجام شده باعث بهبود نسبی در شاخص‌های افسردگی، خستگی و کیفیت زندگی (بعد ذهنی) شده‌اند. هرچند بهبودی قابل توجه در شاخص‌های بعد فیزیکی کیفیت زندگی و خودکارآمدی مشاهده نشده است.

نتیجه‌گیری:

اگرچه نتایج آموزش‌های خود مدیریتی امیدوارکننده است اما عدم برقراری شرایط یکسان در مداخلات، فقدان تعریف و روند مشخص برای اجرای یک مداخله خود مدیریتی مدون بر اساس حیطه‌های اصلی این مفهوم باعث انجام مطالعات با روندهای گوناگون و مختلف شده است که اگرچه اغلب بر پیامدهای مختلف بیماری MS مؤثر هستند. می‌توان با استفاده از مداخلات خود مدیریتی با طرح اجرایی کامل و طولانی مدت تر تصمیم‌گیری در مورد تاثیر این مداخلات را آسان تر نمود لذا در مطالعه حاضر مداخله پیشنهادی به منظور بهبود و ارتقای خودمدیریتی بیماران نیز ارائه شده است.

کلمات کلیدی: مولتیپل اسکلروزیس، خود مدیریتی، مرور نظام‌مند

Teheran University of Medical Sciences
School of nursing and midwifery

Title:

The effect of self-management intervention on improving the outcomes of patients with multiple sclerosis: A systematic review

"A Thesis Submitted As Partial Fulfillment of The Requirements For Master Of Science (Msc) Degree" In Medical – Surgical Nursing

By:

Reza Heidari-Soureshjani

Supervisor:

Dr. Arezoo Rasti

Consultants:

Dr. Alireza Nikbakht Nasrabadi

Dr. Masoumeh Zakerimoghadam

Dr. Tayeb Mohammadi

2021

Abstract:

Background and objectives:

Multiple sclerosis (MS) is a chronic disease that causes a wide range of signs and symptoms, including physical problems such as pain and fatigue, as well as psychological problems such as depression. Non-pharmacological methods are more interventions to prevent recurrence of the disease. Well-being of patient's in choronic diseases such as MS depends on the patients' self-managemen ability. Due to the most communication with patients, the nurse has a very important role in self-management and the main element of promoting the individual's ability to manage symptoms, treatment, physical and psychosocial changes in patients. Considering the significant number of articles in this field and the appropriate potential for summarizing and presenting a complete report in the form of a systematic review on this issue, the present study is based on the research priorities of the National Nursing Research Network of Iran and evaluating the effect of SMI was performed in patients with MS.

Material and methods:

In the present systematic review study, the keywords related to Self-management and Multiple Sclerosis, together with their meanings and related Persian equations, after confirmation in Medical Subject Headings as a formula, was searched in Persian electronic databases including (Magiran, SID, Bank of Iran Medical Articles , Barakat knowledge network system) and external electronic databases including (PubMed, Web of science, Scopus, EMBASE, CENTRAL), gray resources and key journals from 2000 to 2021 June. After the search step performed by a researcher; 7907 research-related articles were collected and after removing duplicate articles, 5535 articles were included in the study. In the screening stage, 5535 titles and abstracts of articles were reviewed and by deleting unrelated articles, finally the full text of 138 related articles was evaluated independently by two researchers and data were extracted from 14 final articles and the findings were classified in extraction table. and also Findings were analyzed by using STATA software (Statacorp version 14.2) in meta-analysis phase.

Results:

Of the 14 clinical trial entrance papers that were reviewed based on inclusion criteria and accurate quality assessment, 9 studies considered quality of life improvement as a result of SMI. In some studies, it reported relative improvement, but the rate of improvement in the depression dimension was not very promising. In addition, in the fatigue scale, studies that paid special attention to the physical component reported an interesting improvement following the interventions performed. The results of meta-analysis indicate that the interventions performed caused a relative improvement in depression, fatigue and quality of life (mental component). However, no significant improvement has been observed in the physical component of quality of life and self-efficacy.

Conclusion:

Although the results of SMIs are hopeful, but the lack of unci-conditions in the interventions, lack of definition and specific process for implementing a SMI based on the main areas of this concept has led to studies with different results, although its effective often on different disease outcomes. It is possible to make decision due to the impact of these interventions by using SMI with a longer-term and specific interventions, so in the present study, suggestions have been made to improve and promote patients' self-management program.

Keywords: Multiple Sclerosis, Self-Management, Fatigue, Depression, Pain, Quality of Life